

De top vijf van de industrie in 1999

Willem Heijnen ¹

De groei van de Nederlandse economie is in de loop van 1999 in een versnelling gekomen. Na een lichte terugval in het eerste kwartaal loopt het groeitempo in het tweede tot en met het vierde kwartaal gestaag op. Gemiddeld over het jaar genomen komt het bruto binnenlands product 3,6% hoger uit dan in 1998, dat is slechts een fractie lager dan de relatief hoge groei in het voorgaande jaar. Internationaal gezien is deze groei bovengemiddeld. Ook de industrie laat na een lichte terugval in de tweede helft van 1998 en het eerste kwartaal van 1999, in de daarop volgende kwartalen van 1999 een duidelijk herstel van de groei zien.

Inleiding

Het economisch klimaat is de laatste jaren gunstig: de rente is laag, de werkloosheid daalt gestaag, de arbeidsparticipatie neemt toe en de lonen en salarissen kennen een getemperde maar reële groei. Dit zijn allemaal factoren die een positief effect hebben op de koopkracht. Daarbij hebben zowel de consument als de producent een groot vertrouwen in de economische ontwikkeling, alhoewel het vierde kwartaal van 1998 een scherpe terugval laat zien van het consumenten- en producentenvertrouwen. Maar in de loop van 1999 herstellen beide indicatoren zich en klimmen weer naar het hoge niveau van medio 1998.

Een groot consumentenvertrouwen gaat in de regel gepaard met een grote koopbereidheid van de consument. In 1999 neemt het volume van de consumptieve bestedingen door huishoudens met 4,2% toe ten opzichte van 1998. Met name duurzame consumptie goederen zoals bijvoorbeeld personenauto's worden massaal aangeschaft. Door de lage rentestand is de consument ook sneller geneigd om op krediet te kopen en in totaal wordt er dan ook in 1999 voor ruim 22 miljard gulden aan consumptief krediet verleend, een stijging van bijna 10% ten opzichte van 1998.

De economische groei van de afgelopen twee jaren wordt dan ook vooral gedragen door de hoge consumptieve bestedingen.

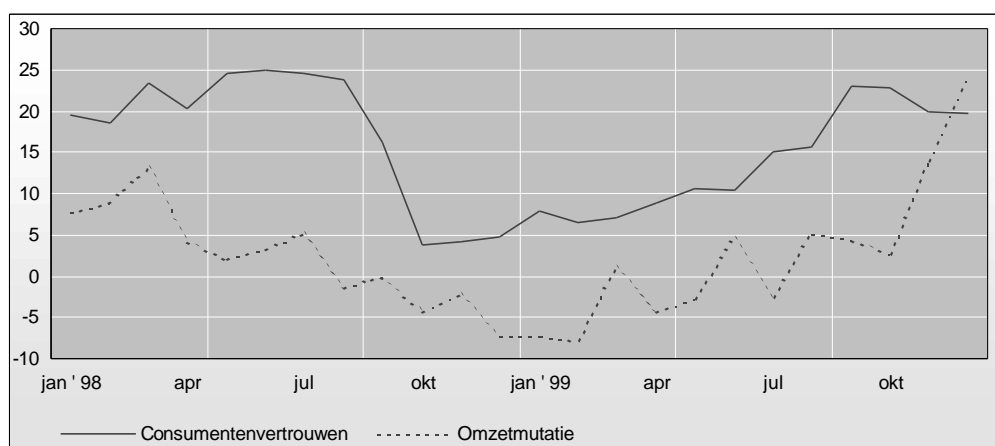
Naast de hoge gezinsconsumptie dragen ook de hoge investeringen door het bedrijfsleven en de overheid bij aan de economische groei. De procentuele toename van de bruto investeringen in vaste activa ten opzichte van de voorliggende jaren bedraagt in 1998 ruim 5% en in 1999 bijna 6%.

De groei van de export van goederen en diensten, bijna 5% ten opzichte van 1998 bij nagenoeg gelijkblijvende prijzen, draagt eveneens bij aan de gunstige economische ontwikkeling in 1999.

Door deze ontwikkelingen kan het bruto binnenlands product in 1999 met 3,6% groeien. Ten opzichte van de Europese Unie, met een gemiddelde groei van 1,9% in 1999, is dit bovengemiddeld.

Ook de industrie plukt de vruchten van de hoogconjunctuur en van de grote koopbereidheid van de consument. De ontwikkeling van de omzet van de industrie (bedrijven met 20 en meer werknemers) loopt in 1998 en 1999 nagenoeg parallel aan het verloop van het consumentenvertrouwen zoals in grafiek 1 te zien is.

Figuur 1. Consumentenvertrouwen en procentuele omzetmutatie van de industrie t.o.v. voorgaand jaar

¹ De auteur is werkzaam bij de Sector Industrie van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Zoals in grafiek 1 te zien is gaat het jaar 1998 voor de industrie veelbelovend van start, maar vanaf het tweede kwartaal stagneert de groei en daalt de omzet. De oorzaak van deze stagnatie moet vooral gezocht worden in de economische crises in Azië en Rusland. Door minder vraag en meer concurrentie uit deze gebieden komen de prijzen onder druk te staan. Zowel de prijzen van de grond- en hulp-stoffen als de afzetprijzen dalen. Met name de prijs van ruwe aardolie komt in een vrije val en bereikt rond de jaarwisseling een dieptepunt van ongeveer tien dollar per vat (een vat is ongeveer 159 liter). Door de dalende afzetprijzen komt ook de omzet onder druk te staan en in de tweede helft van 1998 is de omzetontwikkeling negatief ten opzichte van dezelfde periode in 1997. Dankzij een zeer goed eerste kwartaal, met een omzettoename van bijna 10% ten opzichte van hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar, kan de omzet op jaarbasis toch nog met ruim 2% toenemen. Rekening houdend met de afzetsjaldaling van ruim 2% bedraagt de volumegroei van de omzet ongeveer 4,5%. Het volume van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten komt 2,4% hoger uit dan in 1997.

Rond de jaarwisseling van 1998 op 1999 komen zowel de omzet als de afzetprijzen op een dieptepunt, maar in de loop van 1999 begint zich een herstel af te tekenen. Azië kruipt langzaam uit het dal. De Japanse economie laat na een krimp van 2,6% in 1998 in 1999 weer een bescheiden groei van 0,4% zien van het volume van het bruto binnenlands product. De economie in de Verenigde Staten van Amerika laat zowel in 1998 als in 1999 mooie groeicijfers zien die in beide jaren op ruim 4% uitkomen.

Door het aantrekken van de wereldeconomie herstelt de Nederlandse export in het tweede halfjaar van 1999 na een stagnatie in de eerste helft van het jaar. Ook de sterke positie van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de gulden en de euro heeft een positief effect op de export.

Als gevolg van de toenemende vraag komen de prijzen weer in een opgaande lijn. Dit werkt door in de omzet van de bedrijven. In de tweede helft van het jaar versnelt de groei duidelijk.

De industrie sluit het jaar 1999 af met een omzettoename van ruim 2,5% vergeleken met het voorgaande jaar. De prijzen liggen gemiddeld 0,2% hoger dan in 1998 hetgeen betekent dat de volumegroei van de omzet ruim 2% bedraagt. De reële toegevoegde waarde neemt met 2,4% toe ten opzichte van 1998.

De industriële top vijf

Gemeten naar de omzet zijn de vijf grootste bedrijfsklassen binnen de industrie, in aflopende volgorde: de voedingsmiddelen- en drankenindustrie (SBI 15), de chemische industrie (SBI 24), de machine en apparatenindustrie (SBI 29), de metaalproductenindustrie (SBI 28) en de aardolie-industrie (SBI 23).

In tabel 1 zijn voor deze bedrijfsklassen en de totale industrie de ontwikkelingen van de omzet en van de afzetprijzen in 1999 ten opzichte van 1998 weergegeven als procentuele mutaties. Tevens is de omzet in 1999 in miljarden gulden vermeld zoals die uit de maandenquête industriële verkopen is vastgesteld.

Tabel 1. Omzet- en prijsontwikkeling in 1999 per bedrijfsklasse

<i>Bedrijfsklasse</i>	<i>SBI</i>	<i>% Omzetmutatie t.o.v. 1998</i>	<i>% Prijsmutatie</i>	<i>Omzet 1)</i>
				<i>miljard gld</i>
Voedingsmiddelen- en drankenindustrie	15	-2,0	-3,5	77
Chemische industrie	24	3,7	-2,3	58
Machine en apparatenindustrie	29	7,0	1,1	24
Metaalproductenindustrie	28	0,0	0,4	21
Aardolie-industrie	23	22,0	29,0	18
Totale industrie	15-37	2,5	0,2	333

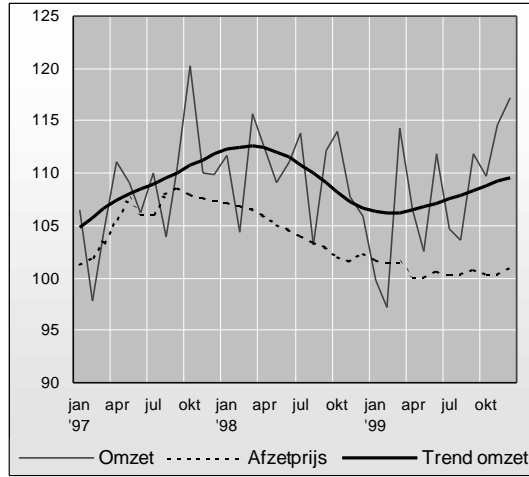
1) Omzet excl. BTW, accijnzen, exportrestituties en niet gecorrigeerd voor kortingen en bonussen.

1. Voedingsmiddelen- en drankenindustrie, SBI 15

De voedingsmiddelen- en drankenindustrie is qua omzet de grootste bedrijfsklasse in Nederland. Het is een weinig conjunctuurgevoelige bedrijfsklasse. In de loop van 1999 daalt de omzet als gevolg van de dalende afzetprijzen, zoals in grafiek 2 te zien is. Ten opzichte van 1998 komt de omzet 2% lager uit op een waarde van 77 miljard gulden.

De afzetprijzen van voedingsmiddelen dalen met 3,5%, zodat een volumeontwikkeling van de omzet van ruim 1% resteert. Doordat de prijzen van de grond- en hulpstoffen met ruim 5% dalen komen de marges per eenheid product niet onder druk en kan de nominale toegevoegde waarde stijgen. Ten opzichte van 1998 is de groei van de reële toegevoegde waarde voorlopig vastgesteld op bijna 2%. Dit groeipercentage is beter dan het EU-gemiddelde van de bedrijfsklasse. Uit voorlopige cijfers van Eurostat blijkt namelijk dat de productie-index van de voedingsmiddelen- en drankenindustrie gemiddeld in de EU een toename van ongeveer 1% laat zien ten opzichte van 1998. De hoeveelheidsindex van de productie is een index voor de volumeontwikkeling van de toegevoegde waarde.

Figuur 2. Omzet en afzetprijs voedingsmiddelen- en drankenindustrie, index 1995=100

Alhoewel het omzetvolume toeneemt blijven de consumptieve bestedingen aan voedingsmiddelen achter bij de groei van de totale consumptie en komen deze slechts fractioneel hoger uit (0,2%) dan in 1998. Na correctie voor de prijsontwikkeling betekent dit, gezien de bevolkingstoename met bijna 100 duizend personen in 1999, iets lagere consumptie van voedingsmiddelen per hoofd van de bevolking ten opzichte van 1998. De volumegroei van de omzet wordt dan ook in hoofdzaak gerealiseerd op de buitenlandse markt. Op de binnen-landse markt is de volumetoename minder dan 1%, maar op de buitenlandse markt ruim 3%.

2. Chemische industrie, SBI 24

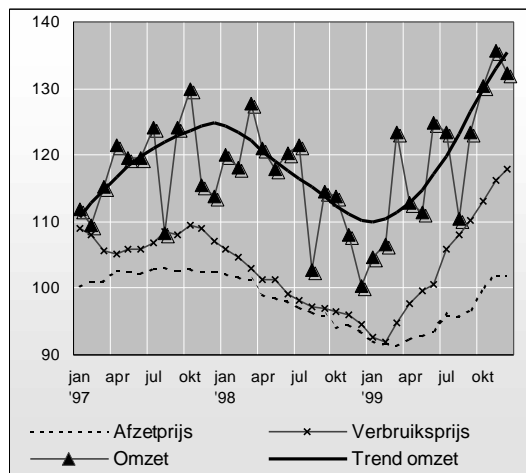
De chemische industrie is een conjunctuurgevoelige bedrijfsklasse. Door de prijsdalingen komt in de tweede helft van 1998 de omzet onder druk te staan en laat een dalende tendens zien. De bedrijfsklasse ondervindt last van de crises in Azië en Rusland door enerzijds de afnemende vraag en anderzijds de toenemende concurrentie uit deze gebieden. De toegenomen concurrentie is onder andere een gevolg van de devaluatie van de munten van Rusland en een aantal Aziatische landen. Het jaar 1998 wordt uiteindelijk afgesloten met een afname van het bruto bedrijfsresultaat van 15% in vergelijking met 1997.

In het eerste kwartaal van 1999 komen zowel de omzet als de prijzen op een dieptepunt. In de tweede helft van het jaar treedt echter een duidelijk herstel op. Azië komt langzaam uit het dal, de Amerikaanse economie ontwikkelt zich voorspoedig en de Europese valuta's staan zwak tegenover de Amerikaanse dollar, hetgeen een positief effect heeft op de export. De omzet en de prijzen trekken dan ook aan.

Over geheel 1999 behaalt de chemische industrie een omzetgroei van een kleine 4% tot een totaalbedrag van 58 miljard gulden. Bij een afzetprijzdaling van ruim 2% betekent dit toch een volumetoename van de omzet van een dikke 6%. De buitenlandse markt is voor de chemische industrie het belangrijkste afzetgebied. Ongeveer 80% van de totale omzet gaat rechtstreeks van de producenten naar buitenlandse afnemers en daarmee is de buitenlandse omzet bepalend voor het totale beeld van de omzetontwikkeling.

De buitenlandse omzet neemt in 1999 met ruim 2% toe, terwijl de afzetprijzen met bijna 4% dalen. Per saldo bedraagt de volumetoename op de buitenlandse markt dus ruim 6%. Deze groei wordt bijna volledig in het tweede halfjaar gerealiseerd. Het grootste deel van de exportgroei komt voor rekening van de medicinale en farmaceutische producten waarvan de buitenlandse omzet met 9% toeneemt tot een bedrag van ongeveer 9,7 miljard gulden.

Figuur 3. Omzet en prijzen chemische industrie, index 1995=100

Op de binnenlandse markt doet de bedrijfsklasse het relatief iets beter met een omzettoename van ruim 8% bij een prijsstijging van bijna 1% waardoor de volumegroei op deze markt ruim 7% bedraagt. Nominaal is de groei op beide markten ongeveer gelijk.

In grafiek 3 is de ontwikkeling van de omzet en van de prijzen weergegeven.

De prijzen van de grond- en hulpstoffen voor de chemische industrie dalen in de loop van 1998 fors en bereiken rond de jaarwisseling een dieptepunt. Dit is een gevolg van de sterk dalende aardolieprijzen. Aardolieproducten en aardgas vormen de belangrijkste grondstoffen voor de chemische (basis)industrie. De afgelopen twee jaren verwerkt de chemische industrie gemiddeld bijna 5 miljard kilogram nafta, ruim twee miljard kilogram aromaten (benzeen, toluen, xyleen) en rond de 5,5 miljoen m³ aardgas, waarvan de prijs aan de aardolieprijs is gekoppeld. De procesinstallaties in de (petro)chemische basischemie zijn echter niet gebonden aan één bepaalde vaste samenstelling van de voeding (de grondstoffen) waardoor het mogelijk is binnen bepaalde grenzen in te spelen op de markt-omstandigheden. Daardoor kunnen de onderlinge verhoudingen van het verbruik van deze grondstoffen van jaar op jaar verschillen. Naast het aardgas dat wordt ingezet voor synthese doeleinden worden nog rond de 4 miljoen m³ aardgas voor energie opwekking verbruikt. Bij een verbruik van aardolieproducten en aardgas in deze hoeveelheden zijn zelfs kleine prijsveranderingen al van groot belang.

Vanaf het begin van 1999 treedt een sterk prijsherstel op. De prijzen van aardolie en aardolieproducten lopen snel op. Doordat als gevolg van de markt-omstandigheden de sterk stijgende grondstofprijzen niet direct volledig kunnen worden doorberekend in de prijzen van de producten, stijgen de verbruiksprijzen sneller dan de afzetprijzen. Gemiddeld komt in 1999 de verbruiksprijs 4,5% hoger uit dan in 1998 terwijl de afzetprijs gemiddeld ruim 2% lager ligt dan in 1998. Deze tegengestelde prijsontwikkeling zet de marges per eenheid product onder druk.

Over 1999 komt volgens voorlopige cijfers de reële toegevoegde waarde uit op een toename van ongeveer 5% in vergelijking met het voorgaande jaar.

Uit voorlopige cijfers van Eurostat blijkt dat de Nederlandse chemische industrie hiermee beter presteert dan de bedrijfsklasse gemiddeld in de EU doet met een toename van ruim 3%.

Binnen de chemische industrie zijn de basischemie (SBI 241) en de farmaceutische industrie (SBI 244) de grootste branches. De basischemie is goed voor ruim 60% van de totale omzet van de chemische industrie. In 1999 realiseert de basischemie een omzettoename van bijna 2% terwijl de afzetprijzen met ruim 3% dalen. Dit betekent een volumetoename van de omzet van 5%. Ruim 80% van de omzet van de basischemie gaat rechtstreeks naar buitenlandse afnemers. De volumemutatie van de productie bedraagt 3%.

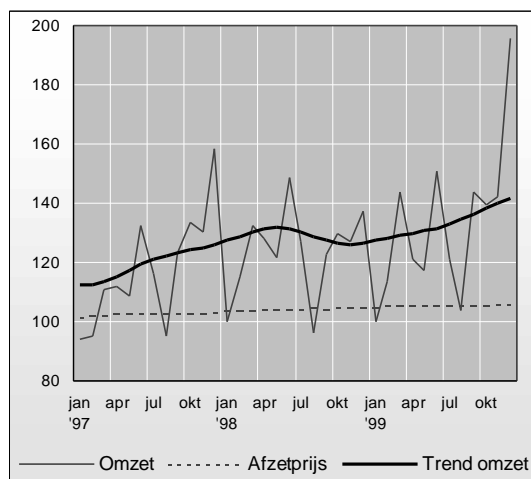
Voor de farmaceutische industrie (SBI 244), die goed is voor ongeveer 25% van de totale omzet van de chemische industrie, is 1999 een uitstekend jaar met een omzettoename van bijna 9% bij een afzetprijzdaling van 0,4%. Per saldo bedraagt de volumetoename van de omzet ruim 9%.

3. Machine en apparatenindustrie, SBI 29

In zowel 1997 als in 1998 investeert het Nederlandse bedrijfsleven flink in machines en installaties en wel voor een bedrag van ruim 32 miljard gulden in beide jaren. Dat is ruim 6 miljard gulden, ongeveer 25%, boven het niveau van 1995. In de eerste drie kwartalen van 1999 komen de investeringen in machines en installaties weliswaar iets lager uit dan in dezelfde periode van 1998, maar in vergelijking met 1995 blijft het niveau hoog.

De machine en apparatenindustrie profiteert duidelijk van deze ontwikkeling. De omzet ligt in 1997 ruim 17% en in 1998 bijna 24% boven het niveau van 1995, terwijl de afzetprijzen maar met 3% tot 4% stijgen. Ook over het jaar 1999 kan de bedrijfsklasse tevreden zijn met een plaats in de top drie voor wat betreft de grootste omzetsstijging binnen de industrie. Ten opzichte van 1998 neemt de omzet met 7% toe tot een totaal van 24 miljard gulden. Bij een afzetprijsstijging van ruim 1% betekent dit dat de volumetoename van de omzet ongeveer 6% is. De ontwikkelingen op de binnenlandse markt en de buitenlandse markt ontlopen elkaar nauwelijks, zowel wat betreft de omzet als de afzetprijzen. Ongeveer 60% van de omzet van de bedrijfsklasse gaat rechtstreeks van de producenten naar buitenlandse afnemers.

Figuur 4. Omzet en afzetprijs machine en apparatenindustrie, index 1995=100

Zoals in grafiek 4 te zien is, zijn de afzetprijzen gedurende het jaar 1999 stabiel. De omzet vertoont een stijgende trend. In het vierde kwartaal wordt de omzet omhoog gestuwd door een explosieve stijging van de orderontvangsten, die vergeleken met het vierde kwartaal van 1998 met maar liefst 45% toenemen.

Toch komt volgens de eerste ramingen de reële toegevoegde waarde in 1999 ongeveer 1% lager uit dan in het voorgaande jaar. Uit voorlopige cijfers van Eurostat blijkt dat dit duidelijk slechter is dan het gemiddelde van de EU, dat voor deze bedrijfsklasse uitkomt op een stijging van bijna 1%.

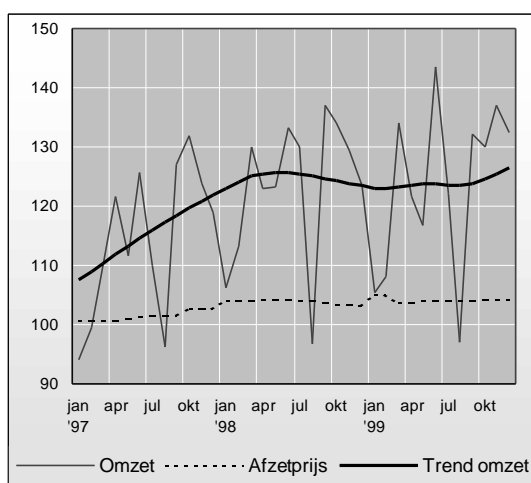
4. Metaalproductenindustrie, SBI 28

Voor de metaalproductenindustrie valt het jaar 1999 tegen met een nagenoeg gelijkblijvende omzet ten opzichte van voorgaand jaar. In totaal behaalt de bedrijfsklasse een omzet van 21 miljard gulden. Ook de afzetprijzen zijn nauwelijks in beweging en stijgen slechts 0,4% in vergelijking met het voorgaande jaar. Dit betekent dat de omzet in volume uitgedrukt per saldo ongeveer 0,4% lager uitkomt dan in 1998.

De lichte negatieve ontwikkeling van het omzetvolume is uitsluitend te wijten aan de tegenvallende buitenlandse markt. In vergelijking met het voorgaande jaar daalt de buitenlandse omzet met ongeveer 2%. Bij nagenoeg gelijkblijvende afzetprijzen daalt dus ook het volume van de buitenlandse afzet met bijna 2%. De bedrijfsklasse zet ruim 30% van de omzet rechtstreeks op de buitenlandse markt af.

Op de binnenlandse markt laat de omzet een geringe stijging zien van ongeveer 0,5%. Dit is uitsluitend een prijseffect. In volume uitgedrukt is de binnenlandse omzet in 1999 gelijk aan 1998.

Figuur 5. Omzet en afzetprijs metaalproductenindustrie, index 1995=100

De prijzen van de grond- en hulpstoffen die de bedrijfsklasse verbruikt dalen in 1999 met ongeveer 4%. Voorlopige cijfers geven aan dat het volume van de toegevoegde waarde met circa 1% toeneemt ten opzichte van 1998. Uit voorlopige cijfers van Eurostat blijkt dat de Nederlandse metaalproductenindustrie daarmee achterblijft bij de ruim 2% groei van deze bedrijfsklasse gemiddeld in de EU.

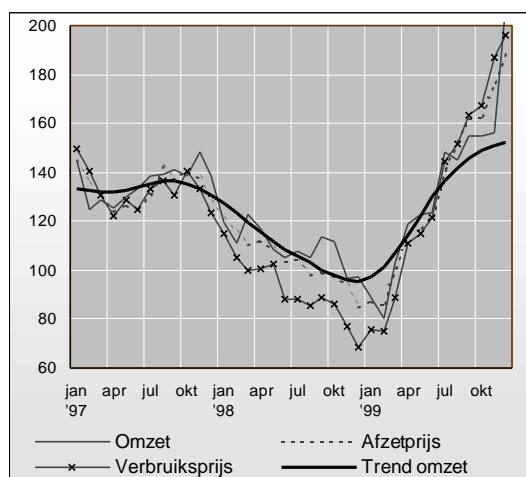
5. Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie en de bewerking van splijt- en kweekstoffen, SBI 23

De ontwikkelingen van deze bedrijfsklasse worden nagenoeg volledig bepaald door de aardolieverwerkende industrie. Het aandeel van de steenkoolverwerkende industrie en van de bewerking van nucleaire stoffen in de omzet van de totale bedrijfsklasse ligt de laatste jaren tussen de 3% en 5% en is dus slechts van marginaal belang.

De aardolie-industrie is een van de conjunctuurgevoelige bedrijfsklassen binnen de industrie. In 1998 en 1999 vertoont de omzet flinke schommelingen door de ontwikkeling van de aardolieprijzen. In de loop van 1998 duikt de prijs van ruwe aardolie naar beneden als gevolg van de overproductie en de grote voorraden. Kost een vat ruwe aardolie in 1997 nog gemiddeld 20 dollar, aan het einde van 1998 is de prijs gedaald tot ongeveer 10 dollar per vat.

Door productiebeperkende afspraken van de OPEC treedt vanaf het begin van 1999 een prijsherstel op dat zich in de loop van het jaar versterkt voortzet. In één jaar tijd stijgt de prijs van ruwe aardolie met maar liefst 250% tot ongeveer 25 dollar per vat aan het einde van het jaar. Daarnaast speelt ook de in 1999 oplopende dollarkoers een rol bij de aardolieprijs. Gemiddeld is de dollar ongeveer 4,5% duurder dan in 1998, maar de bijdrage van dit koersverschil aan de prijsstijging is slechts van ondergeschikt belang. Door de enorme prijsstijging komt de importwaarde van ruwe aardolie en aardolieproducten over geheel 1999 bijna 30% hoger uit dan in 1998 en bereikt een totale waarde van 22 miljard gulden.

Figuur 6. Omzet en prijzen aardolie-industrie, index 1995=100

Ook de verbruiksprijs voor de bedrijfsklasse schiet omhoog en komt gemiddeld in 1999 ruim 40% hoger uit dan in 1998.

De gestegen kosten van de grond- en hulpstoffen worden met enige vertraging doorberekend in de producten, die ten opzichte van 1998 bijna 30% duurder worden.

Deze prijsontwikkelingen werken sterk door in de omzet van de bedrijfsklasse. In 1998 daalt de omzet met bijna 20% ten opzichte van het voorliggende jaar. Het bruto bedrijfsresultaat komt ruim 5% lager uit dan in 1997, op een bedrag van bijna 1,7 miljard gulden.

In 1999 stijgt de omzet met ruim 20% ten opzichte van 1998. Dit is grootste stijging binnen de gehele industrie. De totale omzet bedraagt in 1999 ongeveer 19 miljard gulden. Rond de 45% van de omzet wordt rechtstreeks op de buitenlandse markt afgezet. Deze markt laat in 1999 de grootste groei zien, ruim 30% ten opzichte van 1998. Dit is echter uitsluitend het gevolg van de prijsstijging. In volume blijft de buitenlandse omzet ongeveer gelijk ten opzichte van 1998.

Op de binnenlandse markt neemt de omzet met ruim 14% toe, terwijl de afzetprijzen voor het binnenland 23% hoger uitkomen. Dit betekent een volumedaling van de binnenlandse omzet van bijna 10%.

In 1999 verwerken de raffinaderijen ruim 55 miljard kilogram ruwe aardolie, 6% minder dan in 1998. De netto productie van aardolieproducten daalt dan ook in 1999 ten opzichte van het voorgaande jaar en wel met ruim 10% tot 54 miljard kg. Ook de reële toegevoegde waarde laat volgens een eerste raming een daling zien van 10% ten opzichte van 1998. Uit voorlopige cijfers van EUROSTAT blijkt dat gemiddeld in de EU de productie-index van deze bedrijfsklasse met ongeveer 6% daalt.

Geen top vijf, maar toch een topper in 1999

Alhoewel de bouwmaterialen-, aardewerk- en glasindustrie (SBI 26) naar de omzet gemeten niet tot de top vijf van de industrie behoort, verdient deze bedrijfsklasse hier toch een vermelding. Binnen de industrie is het namelijk de bedrijfsklasse met de grootste toename van het omzetvolume in 1999. In vergelijking met 1998 neemt de omzet met bijna 10% toe tot een ruime 10 miljard gulden, terwijl de afzetprijzen nagenoeg gelijk blijven. Dit betekent een volumestijging van de omzet van 10%.

Het productievolume komt ruim 8% hoger uit dan in 1998, het hoogste groeipercentage binnen de industrie in 1999. Uit voorlopige cijfers van Eurostat blijkt dat dit percentage zeer gunstig afsteekt tegen de ruim 1% stijging gemiddeld over de EU genomen.

Voor de afzet is de bouwmaterialen-, aardewerk- en glasindustrie hoofdzakelijk aangewezen op de binnenlandse markt. Slechts circa 20% van de totale omzet gaat rechtstreeks naar buitenlandse afnemers. In 1999 profiteert de bedrijfsklasse duidelijk van de toegenomen bouwactiviteit in Nederland. De bouwnijverheid (SBI 45) weet in dit jaar namelijk een omzetstijging van 11% ten opzichte van het voorgaande jaar te realiseren. Een deel van deze toename kan worden verklaard uit de waardeverhoging van de in 1999 verleende bouwvergunningen. Ten opzichte van 1998 komen die 2,4 miljard gulden hoger uit op een totaalbedrag van 36,3 miljard gulden. Van deze toename komt 0,9 miljard gulden voor rekening van de utiliteitsbouw en 1,5 miljard gulden voor rekening van de nieuwbouw van woningen. In totaal wordt er in 1999 voor een bedrag van bijna 17,5 miljard gulden aan bouwvergunningen verleend voor nieuw te bouwen woningen. Dat is ruim 9% meer dan in het voorliggend jaar. In aantallen gemeten dalen de verleende bouwvergunningen voor woningen echter met ruim 3 duizend.

Daarnaast hebben ook de weersomstandigheden in 1998 gevolgen voor de bouwactiviteiten in 1999. Door de aanzienlijk meer dan gemiddelde hoeveelheid neerslag in de tweede helft van 1998 lopen veel projecten vertraging op, zowel in de uitvoering als in de aanvang. Deze vertraging leidt tot een overloop van de projecten naar 1999 en dit heeft uiteraard invloed op de afzet van de bouwmaterialenindustrie in de beide jaren.